

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 206. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 6-го вересня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

№ 206. Jersey City, N. J., Wednesday, September 6, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Газ. „Свобода“: ВБерген 4-0237. — Газ. „У. Н. Союз“: ВБерген 4-1014. 4-9807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНВЕНЦІЯ ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

НЮАРК. — В дні 2, 3 і 4 вересня відбулась у готелі Доглас в Ньюарку сема річна конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки. Під оглядом піднесення там проблем і під оглядом рівня дискусії ця конвенція була дуже оживлена і конструктивна. Поверх 150 делегатів і 200 гостей з різних місць Америки і Канади були присутні. Коло 500 осіб узяли участь в музичнім фестивалі, що був під проводом п. С. Марусевича, в неділю попол. в Есекс-Гавзі, влаштований у честь композитора Михайла Гайворонського. Те саме число було також і на бенкеті; а в суботу ввечері, в Українськ. Центрі було коло 700 осіб на вступних вечерицях.

Головою конвенції вибрано п. Михайла Пізнака, а секретарями — панну Євгенію Калакуру і панну Марію Марко. Минулорічні урядники, предсідник Іван Романишин, заст. предсідника Іван Білий, касієр Петро Захарчук, секретарки — панни Перла Зорина і Доля Малевич і редакторка „Тренду“ панна Задорожна здавали звіти і над ними вивязалась широка дискусія.

На бенкеті виголосили привіти представники: від У.Н.С. п. Д. Галичин, від ОДВУ проф. А. Грановський, від У.Р.С. п. М. Січинський, і від міста Ньюарку. Товстмайстром був п. І. Романишин.

На пропозицію п. С. Шумейка ухвалено резолюцію, що конвенція, не зменшуючи помічі організації роботі українців на рідних землях, головну вагу прикладає бойовим націоналістичним відрухам українського народу, що прямують до визволення соборної української держави, опертої на демократичних основах. Ухвалено теж інші резолюції, що відносяться до всіх важких бжучих справ.

В новий уряд увійшли: п. М. Пізнак, предсідник; п. В. Буката і панна Ольга Шабатура, заст. предсідника; п. Петро Захарчук, касієр; п. І. Кобзин, фін. серк.; панна Гелена Слободян, коресп. секретарка; панна Євгенія Калакура рекордова секретарка.

Наступна конвенція відбудеться в Торонті, Канада, хіба перешкодилиб цьому якісь надзвичайні події.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДКРЕСЛЯЄ НЕВТРАЛЬНІСТЬ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт виголосив до цілого американського народу через радіо промову, в якій закликав нарід в ту напружену хвилину стояти разом і уникати таких учинків, які моглиб втягнути Америку в конфлікт. Президент підкреслив, що головною ціллю цієї адміністрації є за всяку ціну не допустити втягнення Америки до війни і висказував надію, що повну нейтральність Америці вдасться задержати.

ОБМЕЖЕННЯ ВИЗДІВ АМЕРИКАНЦІВ ДО ЄВРОПИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту подав до відома, що відтепер тільки ті особи будуть могли виїздити до Європи, і то до нейтральних країв, які пропонують на письмі наявні докази, що їх поїздки є коначна. Лиш у надзвичайних випадках, подучених із пекучими бізнесовими потребами, видаватимуть пашпорти. Ті пашпорти не будуть довше важити, як на пів року. Також їх відразу відберуть, коли дана особа вернеться до Америки. До воюючих сторін не будуть авторизувати пашпортів. Завданням цих обмежень є це, щоб американці, які шляються по європейських краях не заплутували ситуації та не давали причини до воєнних виступів.

ПРОГЛОШЕННЯ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту виробляє формальну заяву нейтральності Злучених Держав Америки. В тій заяві буде сказано, що Америка є нейтральна і що забороняє виїзди воєнних продуктів до коноїрнебудь воюючої сторони. Всі кораблі, і то навіть воюючих сторін, матимуть право приїздити до американських портів і купувати продукти. Але не воєнні продукти, а лише ті, що будуть дозволені в нейтральностейім акті.

АНГЛІЙЦІ ЗАТОПИЛИ НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — Англійський воєнний корабель „Аджекс“ стрів на морі німецький торговельний корабель, 4,500 тон містоти, „Олінда“, і, звелівши залозі висісти в рятунокві лодки, відкрив вогонь та затопив його. Корабель віз харчі до Німеччини.

КАНАДА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА ВОЄННІ НАІЗДИ.

ОТАВА. — Канадські власті, які недавно заявили, що разом із матернім краєм виповідають Німеччині війну, тепер пригтовляються до можливості, що німецькі бомбовики, чи підводні лодки, а навіть воєнні кораблі, можуть врядогоди підїжджати до берегів Канади і їх бомбардувати. Канада поуставляла по всіх стратегічних місцях протилетунські батерії.

500-ЛІТТЯ ШТРАСБУРСЬКОЇ КАТЕДРИ.

В суботу, 24. VI, минуло 500 літ від окінчення славної вежі штрассбурської катедрі і віддання самої катедрі в нинішнім вигляді до публічнопо житку. Будову штрассбурської катедрі почав у 1015 році єпископ Вернер. Старинна катедря була збудована в романським стилі, але вона згоріла вже в 1176 р. Чотири роки пізніше почали будувати нову катедрю. Її будова тягнулась майже 260 років. Фасаду цієї катедрі проєктував коло 1275 р. архитект Ервін. Стил цієї фасади мав бути готичський з великою розетого над головним порталем і двома гарними вежами. Однакє внаслідок лежеч первісний план змінили. Лиш одну вежу викінчили згідно з первісним планом, другу підтягнули до половини задуманої висоти і закінчили негармонійною прибудовою. Катедря у Штрассбургу належить до найгарніших пам'яток архітектури середньовіччя. Вистане ападати що вітражі великих вікон мають поверхню 15,000 м. кв., з чого сама розета займає 200 м. кв.

ШЛЯХОТНИЙ МЕТАЛ НА ПОКУТІ?

Одна селянка в с. Рогині, коломийського пов., в часі копація студні, напратила на локад шляхотного металу. Прибкку металу переслали до староства.

ВЛАДА РОЗВ'ЯЗАЛА НАРОДНЮ ШКОЛУ „Р. Ш.“ В БЕРЕЖАНАХ.

Влада розв'язала народню школу „Р. Ш.“ ім. митрополита. Не зважаючи на всі заходи в цій справі, влада досі не відкликала свого розпорядку.

НІМЕЦЬКІ КОРАБЛІ ВТІКАЮТЬ ДО МЕКСИКАНСЬКИХ ПОРТІВ.

МЕКСИКО СІТІ. — Німецький пасажирський корабель „Колумбус“, який кілька днів тому силою висадив своїх кількасот пасажирів в Гавані, Куба, сховався до мексиканського порту Вера Крус. Тепер до того порту прямує також великий німецький корабель „Бремен“, що був задержаний кілька днів у Нью Йорку й описав дутівся на отверте море. Ніхто не знав, де той корабель знаходився. Були чутки, що його захопили британські кораблі. Тепер кажуть, що він поспішає до мексиканського порту.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ПОЛІЦІЙНИЙ НАГЛЯД У НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — Внаслідок війни в Європі ньюйорська поліція поорганізувала спеціальні „саботажерів“ відділи, серед яких є особи, що розуміють бодай одну, або більше чужих мов. Члени цих відділів будуть потайки прибувати на різні чужоземні засідання і віча та будуть щільно слідкувати за спокоєм і за змістом промов бесідників.

НЕВТРАЛЬНІСТЬ УСІХ АМЕРИКАНСЬКИХ КРАІВ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Краї Північної і Полудневої Америки шляхом дипломатичних повідомлень рішили впровадити в життя ухвалу, прийняту на всеамериканській конференції в Лімі, що вони остаються нейтральними і що всяку спробу втягнути котрийнебудь американський край до війни будуть відбивати спільно.

„ПАКС РОМАНА“ ПЕРЕНОСИТЬСЯ ДО ВАШИНГТОНУ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок війни католицька акція „Пакс Романа“ переносить свій головний офіс до Швайцарії до Вашингтону, до місцевого католицького університету.

РОЗКОЛ У РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

ВАШИНГТОН. — Секретарка праці, пані Перкінс, заявила, що розкол, який існує в робітничих організаціях, принесе шкоду робітникам і цілій суспільності. З нагоди „Дня Праці“ виголосили провідники А.Ф.П. і К.П.О. промови, в яких взаємно себе обвинувачували і загострювали тим конфлікт.

„ПЕРЕМОГТИ, АБО ВМЕРТИ“.

Одтий у жовнірський уніформ, Адольф Гітлер (котрого на світліні показує біла стрілка) виголошує пам'ятну промову Райхстагу в Берліні, в котрій він зазивав німців виграти війну або амерти. (Радіова світлина).

ЗГОРІЛО 41 ДОМІВ.

В селі Церісі коло Новгорода пожежа знищила 41 мешкальських домів і стільких господарських забудовань і 25 столів. У вогні згинуло 19 штук домашніх тварин. Крім цього одному господареві згоріло 7,000 зл. у готівці. В часі пожежі попеклося біля відкликала свого розпорядку. 50 осіб. Шкоди дуже великі.

КРИВАВА СТРІЛЯНИНА НА ВУЛИЦЯХ ЦІРІХУ.

На одній з вулиць Ціріху невідомий напасник убив поштового службовика. Вбивник вдалося втекти, однакє поліція устійнила назвище вбивника й арештувала його у хвилині, коли вбивник, шукаючи праці, легітимувався документами шофера, якому вкрав самохід. Слідство виявило, що арештований, за вбивство поштового службовика, Фоленвайдер, убив теж шофера. Підчас арештування Фоленвайдер важко зранив одного з поліцаїв.

КАРА СМЕРТІ ЗА ХАБАРНИЦТВО В КИТАЮ.

Воєнний суд засудив бущого комісаря освіти провінції Сечуан - Янлієна на кару смерті за хабарництво. Суд вимірив кару смерті за що провину на різаний приказ Навкайшека, який домагався безпощадного винищування хабарництва між державними урядовцями та службовиками.

ДОБРЕ ОБЛОВИЛИСЯ.

Вночі в 19 на 20 червня невідомі вломники вломилися до бюра заряду дїбр дра Ліденбаума в Борнславі, розбили вогнетривалу касу та забрали 4,070 зл. готівкою і 2,050 зл. у вартісних паперах. Поліція веде слідство.

ХОТІВ ЗАСТУПИТИ ТОВАРИША В ТЮРМІ.

У місті Квебеку покарано 8 липня Деларета Морена, що зголюсился до тюрми, заявляючи, що він нібито Жорж Френет, якого засуджено на 3 місяці тюрми. За те, що представив ким іншим, засуджено його на 5 місяців тюрми. І так Морен і не виручив товариша і сам попав до тюрми.

БРИТАЙСЬКІЙ ФРАНЗУЗЬКІ АРМІЇ ЗАЧАЛИ АТАКУВАТИ НІМЕЧЧИНУ

ПАРИЖ. — Усі ждали на вияснення цієї загадки, куди піде наступ Франції й Англії. Як відомо, Франція відгороджена від Німеччини Лінією Мажинота, про яку кажуть, що її не можна здобути. Але й Німеччина має на протівному боці Рену свою оборонну лінію, Зігфріда, яку важкає також нездобутою. А знавці твердять, що треба буде ждати який рік і згромадити кілька мільонів війська по обидвох сторонах, заки буде можна приступити одній чи другій стороні до справжньої спроби дістатись на бік протівника. Та виявилось, що французи знайшли спосіб. Зачали наступ на полудні, там, де кінчиться німецька оборонна лінія й звідтам пробують дістатись на німецьку територію. Є де біля маленького князівства Люксембург. Ось там уже гудять як день та ніч тяжкі гармати. Як є з наступом, покищо не знати.

ЛОНДОН. — Англія замкнула своїми кораблями доїзд морем до Німеччини з Атлантики і Північного моря. А крім того вислала летунські ескадри до німецької пристані в Вільгельмстафені та наробила значної шкоди німецьким кораблям бомбардуванням. Так каже британський воєнний комунікат. А німці твердять, що при цім налеті зістрілили 5 англійських літаків.

ЛОНДОН. — Британський уряд розкинув на німецькій території літаками 6 мільонів летючок, в яких німецькою мовою виясняється людность, що Англія не воює з німецьким народом, а тільки з налістичним урядом, та звертається увагу німцям на те, що нацисти говорять неправду. Подібне говорив німецькою мовою британський прем'єр Чеймберлін через радіо. Підкреслюють, що Гітлер не має слова, бо досі знамив кожну зложену ним декларацію чи дану приобіцянку.

ЗАТОПЛЕНО „АТЕНІУ“.

ЛОНДОН. — Недалеко Шотландії затонув англійський корабель „Атенія“, на якому було приблизно 1,700 пасажирів. Англія каже, що корабель затопила німецька субмарина, а Німеччина заперече це й каже, що корабель певно натравив на міну. Скільки людей втратилося, досі не знати. Тільки, що подавляюча більшість подорожних вирятувалась. Подають, що бракує коло 300 осіб, себто стільки, скільки було корабельної служби.

НАСТУП НА ПОЛЬЩУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

ВАРШАВА. — Столицю Польщі бомбардують німецькі літаки кожного дня до кількох разів. Головно атакують залізничний дворець, летунський майдан і залізничні шляхи. Польські комунікати подають, що бомби надають також і в місті. Виходить, що є понад 1,000 осіб убитих наслідком тим бомбардувань. Польські й англійські джерела подають, що поляки зістрілили понад 60 німецьких літаків, а німецькі комунікати стверджують, що поляки зістрілили понад 20 німецьких літаків, а німці коло 125 польських літаків та забрали 15,000 польських жовнірів у полон. Були завзяті бої біля Ченстохови, яку раз заняли німці, а потім відбили поляки. Німці признають, що поляки головлять подєкуди завзятий опір. Це відноситься головля до Вестерплате, твердині, тісно звязаної з Данцігом, якої німці не змогли досі здобути. Вона є дуже сильно укріплена й держиться невеликою горсткою польських жовнірів, які належать до „курня смерті“. Але назагал німці ноступають вперед на цілим німецько-польським фронті. Поморя є вже цілком відтате від Польщі (між іншим є відтате і Туколя, в якій знаходяться тюрми, що в них поляки держать сотні українців, засуджених за приналежність до О.У.Н.—Ред.). Кажуть, що в скорому часі приїде до якоїсь більшої й рішальної битви, бо польська армія покищо ще не зачала такої битви.

ОЧІ ЗВЕРНЕНІ НА ІТАЛІЮ.

РИМ. — Італія подала до відома, що вдержуватиме далі корабельний комунікаційний зв'язок з Америкою. З того заключають, що вона буде держати себе покищо нейтральною. Урядова газета тільки заповіла, що так завжди не буде. А не буде тоді, коли буде виявлятися, що нове замирення Європи і новий порядок в Європі не будуть оперті на справедливості.

ЗМУСЯТЬ П РІШИТИСЯ.

ПАРИЖ. — Є таке переконання, що Італія не зможе вдержатись довго нейтральною. А думають так тому, що Франція й Англія будуть змушені наступати на Німеччину через північну Італію. Знають, або будуть з Італією воювати, або приклянуть її на свою сторону.

FOUNDED 1893.

Aspeca: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

10)

VII

хо, як злодій крадеться до хати. Скидає піджак і чує слабенький віддих — слава Богу, Поляна тільки жартувала й спить тихо; який же я дурень, а я чекаю, як пень, на дворі! Юрай тихо, тихо крадеться до ліжка й мацає: це волосся, це тоненькі рученята — Гафійка. Дитина зідхнула й зарила личко в подушки. Авжеж, Гафійка. Юрай тихо сідає на край ліжка, прикриває дитині ніжки; ах, Боже, як маю лягти? Це дитина збудиться. Цямабуть Поляна хотіла, щоб дитина звикла до батька. Отже так, дитина й батько в світлиці, а вона на горищі.

Щось заворушилось у Юраєві й — ну, не дає й не дає спокою. Сказала: йду спати на горище. А може сказала це навмисне: ти дурний, можеш прийти за мною, знаєш, де сплю: йду на горище спати. На горищі нема Гафійки. Гордубал стоїть у пітьмі, як стовп, і серце йому колотиться. Поляна горда, не скаже: тут мене маєш; сам мусиш за нею, як за дівчиною поночі! Будеш мацати, а вона засміється, ах Юро, дурний ти, вісім літ на тебе чекаю.

Тихо, тихо лізе Юрай на го-

рище. Ах, яка темрява, Поляно! Де ти? чую, як тобі серце колотиться. „Поляно, Поляно“, шепче Гордубал і мацає в пітьмі. „Іди, йди геть“, застогнало, зайойкало з тої пітьми, „не хочу тебе! Прощу тебе, прошу тебе, Юраю, прошу тебе“...

„Я нічого, Поляно“, бурчить Юрай страшенно збентежений. „Я лише... спитати, чи добре тут спши“...

„Прощу тебе, йди геть, іди“, стогне перелякано з пітьми.

„Хотів тобі лише сказати“, загикується Гордубал, „все залишиться, серденько, як хочеш... можемо й землі в долани прикупити“.

„Іди, йди геть“, кричить Поляна без тям, і Юрай не знає, як дістався додолу, так начеб стрімголов упав до прізви. Та де пак, не впав, сидить на останнім східці й падає до прізви. Господи, так глибоко, так глибоко падати! А хто тут гикає? Це ти, це ти. Я не гикаю, я тільки намагаюсь дихати й не можу за те, що так коде, і знов, і знов! Ну, тільки не гикай, ти вдома, ти газда...

(Починається)

• 3 ДНЯ •

ПОДЛИ Польші.

У зв'язку з війною між Німеччиною і Польщею різні американські часописи подають історію Польщі, чи точніше її події.

Дітройтський коментар Кілізі в "Дітройт Ньюз" з 24. серпня пише:

Погодоски, що події в Європі розвиваються в напрямку поділу Польщі, в якій Німеччина взялаб ті краї, які вона мала перед версальським договором, а Росія взялаб те, що захотілаб, викликаючи зацікавлення в історичних подіях з 18 віку, які змінили Польщу з лиця землі. Нині, так видиться, Гітлер є в позиції грати роль Фридриха Великого, а Сталін, коли цього бажає, царіці Катерини. Зате нема ніякої в ролі Марії Тереси з Австрії, хіба коли хто хоче брати під увагу жадання Словаччини дістати кусок із території Польщі.

ЩО СКАЗАВ ПОЛЬСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРО ПОЛЬЩУ.

Той сам коментатор наводить за Карлем слова польського короля Казимира, якого осточоріла була сваволя польських шляхтичів, що кожний раз у соймі спинювали всяке розумне законодавство словом "не повзалим", і він рішився сам уступити та виїхати на еміграцію до Франції. Було це в 1667 р. Той Казимир сказав:

"Вельможні польські панове! Ви є світовою республікою і маєте "не повзалим" і дивні способи ведення справ та поведінки з королем і з іншими. Ми часто боролися разом, разом були побиті нашими ворогами і нами самими; та на решті я маю того всього досить. Я удаюся до Парижу, в цілі релігійних і літературних студій, до товариства Нінон дель Енкло".

ГРІЗНЕ ПРОРОЦТВО.

А далі цей польський король вказав таке грізне для Польщі пророцтво:

"Я хотів би сказати, що заки відійду, що, судячи по всіх записках, старих і сучасних, судячи по волі Всемогучого Бога на тім світі, дотепер такого не було і я не думаю, що колинебудь буде, щоб я кенебудь людське товариство держалося разом на таких умовах. Повірте мені, польські панове, без вищого над собою хіба Той, що на небі — коли ваша слава республіка буде далі заряджуватись у такий спосіб, не вийде з цього добра, тільки зло. День такий прийде, і можливо той день уже недалеко, що та слава республіка буде розірвана на дрібні кавалки; нею напхано собі кишені зависні сусіди, Бранденбург, Московія, Австрія, і вона буде зведена до зера та зникне з лиця землі".

ЦЕ СТАЛОСЬ.

Ці пророчі слова польського короля сповнилися щойно сто літ пізніше. А всетаки сповнилися Бо поляки зносили всі елементарні закони, на котрих побудована всяка суспільна організація. Перший розділ Польщі наступив у 1772 р. Того року Австрія, Прусія і Росія, чи Московія, як вона була тоді зана, порозумілись між собою, рішили обтяти Польщу з її територій і прилучити їх до себе. Щоб якось сповидно легалізувати цей поділ, згадані держави рішили перекупити цілий польський сойм. Вони так і зробили і сам польський сойм затвердив цей поділ. Літом згаданого року німецькі війська заняли 13,000 квадратних миль, австрійські 27,000, а російські 27,000. У 1793 наступив другий подібний поділ, а в 1795—6 третій і остан-

ній. Польща зникла з лиця землі...

НИНІ ГРОЗИТЬ ІІ ТЕ САМЕ.

Польща станула нині перед повторенням історії. І як воно дивно, а причини того нещастя знов ті самі, що були кілька віків тому: в Польщі повне безладдя; писаного закону ніхто не шанує; розумність і мегаломанія польської провідної верстви; нешанування до тих людей, що щось творять; гнет національних меншин, які, з черги підкопують польську силу з середини; хороблива впертість там, де треба йти на уступки.

Поляки в ту тяжку для себе хвилину не лише що не пішли українцям на ніякі уступки, але загострили свій режім так, як ще ніколи передтим. Вони видно судять нас по собі і думають, що українці наберуть пошани до "твердої руки" і, залякавшись, не будуть виступати проти Польщі.

Та помиляються вони. Українці це такий нарід, якого легко прихилити, а навіть обдурити, ласкою. Зате на жорстокість він відповість жорстокістю. А нинішня війна, це тотальна війна. Значить, ціле населення буде брати в ньому участь. А опір, хочби пасивний, якоїсь частини (в нашому випадку вісьмох мільонів людей), матиме поганий вплив на цілість.

Українці не бажать і не бажали нікому зла. Вони хочуть свого. Колиж Польщу стріне нещастя, хай не винять українців, а самі себе. Це вони впродовж 20 останніх літ постійно копали гріб під собою.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

"Союзний День".

Як було заповіджено, "Союзний День" в Дітройті відбувся 27. серпня в городі Бродвей. Погода була наприклад гарна. Всі відділи У. Н. Союзу з Дітройту й околиці, а саме 20, 75, 94, 141, 143, 175, 183, 203, 292 і 341, взяли активну участь. Людей було коло 3,000.

Були також гості околичних місцевостей, як з Росфорда, Толідо, Відзор, Дірборн і т. д. Одна фамілія була аж з Нью Йорку. Всі весело бавилися та розмовляли про політичні справи, себто про положення в Європі й на рідних землях.

Молодь бавилася мячиком, а інша танцювала при добрій музиці. Був це правдивий пікнік.

Програму відкрив п. М. Головачук, президент Комітету, і передав далі ведення д-рові Кібзеві, заступникові президента головної контрольної комісії У. Н. Союзу. Д-р Кібзей представив цілість і вагу таких маніфестацій як "Союзний День", розказав про доброту, яку є У. Н. Союз для членів, а вкінці підкреслив те, що кожний українець повинен бути 100% Союзцем і належати до Союзу з жінкою і дітьми.

Наступний бесідник, о. С. По-буцький, парох церкви св. Івана Хрестителя в Дітройті та член У. Н. Союзу, говорив про добро організації та потребу згоди.

Дальшими бесідниками були: адвокат О. Чарновський, головний радний У. Н. Союзу п. В. Дідик, д-р Яців з Відзор, п. Дуда з Канади, п. Саварин з Нью Йорку та п. М. Шустакевич — від української радіо-години, п. В. Чмир і ще кілька. Всі бесідники підносили потребу попертя У. Н. Союзу і вагу організації та накликували загал до згоди і поступу.

По бесідниках ще довго присутні дискусували про те,

Степан Мусійчук.

НАМ ТРЕБА ЄДНАННЯ, БО ГРІЗНИЙ ЧАС

На овилі неба заноситься буря,
Стигаються хмари із усіх сторін;
Вже адарив на вежі на тривогу дзвін,
Вітри по вулицях порохом курять,
А здалека чути вже у хмарах грим.

Усі господарі працюють завзято,
Виходять у поле усі, що живі,
Вихаються навіть і діти малі,
Щоби на поталу живих своїх не дати,
Щоб охоронити всі плоди свої.

Забудили свари й домашні спори,
Простив батько дітям і братові брат;
До спільної праці станув з святом сват
І кожний цильово рідної комори,
Батьківщину свою ритує від врат.

Одна лиш вдовина в поле не виходить,
Понуро і сумно на небо глядить,
Чим вона не чує, як грим вже гремить,
Не чує, як дзвін бе, трівожно заводить?
Не бачить, як хмара чорна вже летить?

Чому не скликає вона свої діти?
Чому не збирає увесь близький рід,
Доки люта буря не обійме світ,
Чим вона не знає, що зле тому в світі,
Хто не зберігає свій скарб, землі плід?

Ой, зине, відзе, та серденько криве,
Сини розсварені у ланах жеруть,
Самі себе тільки нищать і жеруть,
А поле й майно все чужий загортає,
Сусідів люді добро-хліб крадуть.

Ой, бачить вдовина, як хмара з громиами
Вже суне, гуркоче над самим селом
І кличе до праці дітей всіх, разом,
А діти на себе стають з пастуками,
Сваряться і б'ються, сусідам на глум.

Ой, плаче і в сльозах просить дітей мати:
"Помирійтеся, діти, сварю залишіть!
Батьки нам лишили старий заповіт:
Не нести роздорів до власної хати,
Бо в ссарах вас горе і неволя зисть."

"За всіх нас дідівська свята кров пролітає...
Дивіться за всіх вас тисячі могил!
Не трайте в незгоді енергії й сил!
Всі сили вам треба до праці зукити,
Щоб була в нас хата, любов, Бог і мир!"

"Вже досить сил своїх дали ми на ссари!
Вже досить нас ворогів віки всі бив й жер!
Зєднаймо всі сили у одно тепер,
Щоб бурі і громи з землі нас не змели,
Щоб рід наш великий в світі не умер!"

ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ!

ДО ВІДОМА ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 35, 45, 62, 83, 105, 128, 163, 239, 268, 324, 339, 375, 422, 362, 383, 156, 237, 352, 388, 321, 248, 331, 307, 116, 245, 247, 173, 347.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

вище поданих відділів У. Н. Союзу відбудуться

В СУБОТУ, 9. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 9, 1939)

в УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

Початок у годині 6. вечором.

Проситься урядників усіх вище згаданих відділів прибути обов'язково на ті збори. На тих зборах будуть обговорені такі справи, які є важні для кожного відділового урядника, а також члена. Тому кожний урядник повинен кінче участь у тих зборах, на яких організатор У. Н. Союзу В. Загаєвич виготовив організаційний реферат та порушити такі справи, які певно будуть інтересувати кожного урядника. Крім урядників усіх відділів повинні бути присутні також і члени побільших місцевостей. Так само не-члени можуть бути присутні на нарадах. Члени жскі Т. повинні мати на зборах свої грамоти. Пригадується іше раз, що не повинно бути ані одного такого відділу, який не прислав би своєї репрезентації на ці збори.

ЗА ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р В. Галан, предс.; М. Ребак, кас.; Т. Санстун, секр.; С. Слоболян, гол. радний У. Н. С.

щоб ще раз зійтися на торжество 45-літнього ювілею У. Н. Союзу дня 1. жовтня в Укр. Нар. Домі. Всі прибічники прийди, щоб разом відсвяткувати те свято та почути промови п. Мурашка, нашого головного предсідника.

Союзовець.

НА РІЖНІ ТЕМИ

"УПАДОК РОСІЙСЬКОЇ МОНАРХІЇ".

Під таким заголовком написав англійський історик Бернард Перз, що довгі роки був професором російської мови, літератури й історії в англійських університетах, прецікаву книжку про кінець царської династії Романових, котрий він називає найбожевільнішу й найвеличавішу трагедію століття.

Найбільше цікавою думкою в цій книжці є перетавлення причини й наслідку. Досяг-

гально приймалося, що царат упав через революцію. Перз доводить, що революція вибухла внаслідок упадку царату. Іншими словами, причина революції була не на долах, не серед мас, а на верху, серед реакційної царської верхівки. Ця верхівка була найбільшим розсадником революції.

Англіїці мають добру пригадку: не клади воза поперед коней, але коні перед воз. Правда, історія не багато нагадує на віз, але всетаки, як вона має чогось нас навчити, то й в історії не треба класти того, що є наслідком наперед, а того, що є причиною, наостанку. Хто так дивиться на історію, той звісно бачить усе наче в кривім дзеркалі.

ЛЕГКО СКАЗАТИ.

Міг би хтось сказати, що таке, як проф. Перз зробив, міг би зробити кожний з кожною справою, просто без застанови.

Проф. Перз прийшов до свого цікавого переконання на

основі довгих розслідувань. Він мав листи останнього царя й царіці, рапорти розслідуної комісії тимчасового уряду, мемюари царських міністрів, генералів і різних інших високих урядників. Він був у Росії кілька разів. Він знав особисто багато дієвих осіб з тої найбожевільнішої й найвеличавішої трагедії століття. На такий основі він виробив собі на неї інший погляд від загально прийнятого.

Скільки роботи йде в таку працю, показує, наприклад, історія недавньої виданої праці американця Вардиса Фишера про мормонів, відому американську секту многоженців. Хоча це нібито повість, отже автор не зовсім зобов'язаний держатися писати правду, цілу правду й саму лише правду, він потратив на розсліди для неї 12 літ.

"РЕВОЛЮЦІЯ НІПІЛІЗМУ".

Під таким заголовком вийшла в англійській перекладі написана первісно по німецьки книжка бувшого президента сенату Данцігу, Германа Равшнінга. Книжка говорить про націоналістичний рух і теж вивертає загально про нього прийняті гоняття.

Вже самий заголовок книжки дає читачеві догадуватися, що автор добуває в нацизмі. Нігілізмом називалася отруя в московській політичній і громадській думці, котра не приймала ніякої вищої поваги з ніякої справи. Щось таке закиде Герман Равшнінг нацистам узагалі, а Гітлерові спеціально. Мовляв, вони не приймають ніякого авторитету у відносинах між державами й кожного дня можуть полати те, що вони попереднього дня признали.

Таке говорить про нацизм людина, що сама була колись визначним діячем руху.

"ХОРИЙ НАРІД".

Герман Равшнінг каже, що він приступив до націоналістичного руху, бо вважав його молодим, енергійним і революційним. Переонавшись, що так воно не є, він від нього відступив.

Звісно, це він каже на своє особисте оправдання. Та це ще не вияснює, чому саме Німеччина прийняла цей рух.

Равшнінг представляє теперішню Німеччину як нарід, ви-

битий з нормального життя, ослаблений, серед якого події й відповідна пропаганда знищили почуття й слушності, котрий стратив спокій, покладаючи на себе самого, котрий утратив відвагу, еластичність, а котрий розбурхали до гістерії. Словом, хорий народ.

ВІД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО КАРПАТЕНЛЯНДУ.

Під таким заголовком переповідає львівський "Новий Час" провідні думки статті Роберта Новака, відомого націоналістичного публіциста, в націоналістичним місячнику "Цайт-шріфт фір Геополітік", теж під таким заголовком.

Як показує заголовок, автор хоче представити хід подій, що зробив в Карпатській Україні край у Карпатах, себто провінцію Мадярщини. Автор статті в "Новім Часі" мабуть сподівався знайти в статті якусь виправдання Німеччині та обвинувачення Мадярщини, як це досить загально приймається. Замість цього п. Новак виказує, що в справі Карпатської України ніщо не сталося проти волі Німеччини. Навпаки, сталося все так, як цього бажала Німеччина.

Націоналістичний публіцист навіть уважає за природне, що Мадярщина, занявши Карпатську Україну, обіцяла автономію "для рутенів".

Чи не нагадує це на Равшнінга?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛІН, Н. Й. Квартальні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Преси, Тройні, від 158, відбудуться в. п'ятницю, 8. вересня, в год. 8. вечором, в сали Укр. Нар. Дому, 216-18 Гренд Ст. Проситься членів кінче прибути, бо маємо багато важних справ, котрі мусять бути вирішені. Довгуючи члени мусять вирішити свої залягості, бо в противнім разі нараються на неприємство. Не явившись член підлягає карі після статута. — П. Дубовський, предс.; І. Пагут, кас.; М. Баглай, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Мітинг Тов. Запорожська Січ, від. 75, відбудеться в неділю, 10. вересня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі при Мартин ул. Проситься членів кінче прийти на цей мітинг тому, що в дуже важній справі до погодження. Напоминається довгуючи члени, "щоби старались платити, бо за противнім разі можуть бути суспендовані. Проситься тих родичів, що мають жінок і діти, які ще не є у рядах У. Н. Союзу, вписати їх на тім мітингу. — В. Тарас, секр.

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС.

Збільшуймо ряди У. Н. Союзу, Союзіві Свята приймаються вже по всіх місцевостях, де є наші люди і де є відділи нашого Союзу. Це гарне явище, бо в той спосіб ті, що ще не вступили до Союзу, мають нагоду заізнатися ближче з нашою організацією.

Думаю, що збільшення рядів У. Н. Союзу буде найкращою відповіддю для наших радикалів, які нічого іншого не знають робити, тільки критикувати інших. Широкий загал інших наших запомогових організацій, зокрема У. Р. Союзом, не оглядаючись на викривлення тих, що до тої злуки не допускають. Вони думують тихим підготовляють.

Такі Союзіві Свята, які тепер ми всюди влаштуємо, дають дуже добру нагоду членству інших організацій заізнатися з нами, союзовецями, і наочно переконатися про наші думки і про нашу роботу.

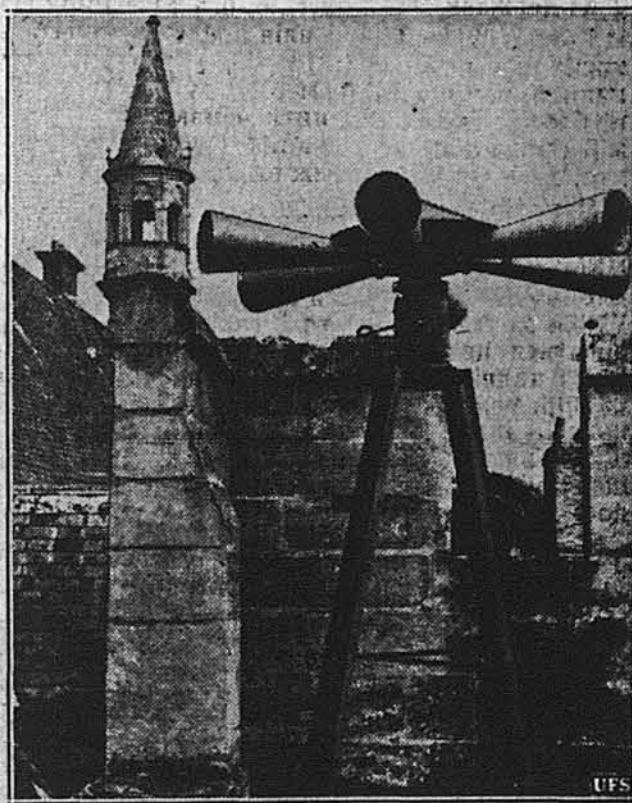
Таке чергове свято має відбутися у західній частині нашого степу, в Св.т Дірфілд, Масс. Там існує кілька наших відділів: і вони те свято підготують на 10 вересня ц. р. Всі інші відділи, з Філадельфії, Голіок, Емгерст, Лудлов і т. д., повинні взяти в тому святі масову участь. Також вони повинні постаратися, щоби прибули й такі, що ще до У. Н. Союзу не належать. Союз, як добрий батько, прийме нас усіх до себе, навчить, як жити в згоді і як спільно працювати для великої української ідеї.

Н. Давискиба, гол. радний У. Н. С.

Наші діти.

— Чи цей пан, що має жени-тися із твоєю сестрою, багатий?

Ромчик: Думаю, що ні. За кожним разом, коли матуся говорить про весілля, батько зідхає: "Бідний хлопче".

ВОЄННІ ТРУБИ.

У багатьох французьких містах і селах виставлені такі сирени, що мають остерігати населення про наближаючі рейди німецьких літаків.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МІСЦЕЖАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не переказувати нічого пошто-реві. Найкраще вивовнити оцей бюлетень, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації "Свободи".

Число відділу

Ім'я й назвище

Стара адреса

Нова адреса

Почта

КОРОЛЬ ВІДВІДУЄ МІНІСТРА.

Англійський король Юрій вїтається з прем'єром англійського кабінету міністрів, Чеймберліном, під час відвідин короля в міністерстві 10 Давнінг Стріт у Лондоні. Король був на нарадах у справі мобілізації англійської армії й флоту.

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577